

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๔๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย
เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงคุณภาพ การอำนวยความสะดวกของการค้าและ
การคุ้มครองผู้บริโภคตลอดถึงการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย
ไว้ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒

ปองพล อติเรกสาร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกร

1. คำนำ

มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรนี้ กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐานเพื่อให้ฟาร์มที่ต้องการขึ้นทะเบียนเป็นฟาร์มที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ได้ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้ได้การรับรองจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งมาตรฐานนี้เป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐานสำหรับฟาร์มที่จะได้รับการรับรอง

2. วัตถุประสงค์

มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรนี้กำหนดวิธีปฏิบัติด้านการจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้สุกรที่ถูกต้องลักษณะ และเหมาะสมต่อผู้บริโภค

3. นิยาม

ฟาร์มสุกร หมายถึง ฟาร์มที่ผลิตสุกรขุนเพื่อการค้า ฟาร์มพ่อ-แม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกสุกร และฟาร์มเลี้ยงสุกร

4. องค์ประกอบของฟาร์ม

4.1 ท่าเลที่ตั้งของฟาร์ม

- 4.1.1 อยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวก
- 4.1.2 สามารถป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคจากภายนอกเข้าสู่ฟาร์ม
- 4.1.3 อยู่ห่างจากแหล่งชุมชน โรงฆ่าสัตว์ ตลาดนัดค้าสัตว์
- 4.1.4 อยู่ในท่าเลที่มี แหล่งน้ำสะอาดตามมาตรฐานคุณภาพน้ำใช้ เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี
- 4.1.5 ควรได้รับการยินยอมจากองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น
- 4.1.6 เป็นบริเวณที่ไม่มีน้ำท่วมขัง
- 4.1.7 เป็นบริเวณที่โปร่ง อากาศสามารถถ่ายเทได้ดี และมีต้นไม้ให้ร่มเงาภายในฟาร์ม

4.2 ลักษณะของฟาร์ม

- 4.2.1 เนื้อที่ของฟาร์ม
ต้องมีเนื้อที่เหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม โรงเรือน
- 4.2.2 การจัดแบ่งเนื้อที่

ต้องมีเนื้อที่กว้างเพียงพอสำหรับการจัดแบ่ง การก่อสร้างอาหารโรงเรือนอย่างเป็นระเบียบ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานและไม่หนาแน่นจนไม่สามารถจัดการด้านการผลิตสัตว์ การควบคุมโรคสัตว์ สุขอนามัยของผู้ปฏิบัติงานและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้ ตามหลักวิชาการ ฟาร์มจะต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่ ฟาร์มเป็นสัดส่วนโดยมีผังแสดงการจัดวางที่แน่นอน

4.2.3 ถนนภายในฟาร์ม

ถนนภายในฟาร์มต้องใช้วัสดุคงทน มีสภาพและความกว้างเหมาะสมสะดวกในการขนส่งลำเลียง อุปกรณ์ อาหารสัตว์ รวมทั้งผลผลิตเข้า-ออกจากภายนอกและภายในฟาร์ม

4.2.4 บ้านพักอาศัยและอาคารสำนักงาน

อยู่ในบริเวณอาศัยโดยเฉพาะ ไม่มีการเข้าอยู่อาศัยในบริเวณโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ บ้านพักต้อง อยู่ในสภาพแข็งแรง สะอาด เป็นระเบียบไม่สกปรกกรุงรัง มีปริมาณเพียงพอกับจำนวนเจ้าหน้าที่ ต้อง แยกห่างจากบริเวณเลี้ยงสัตว์พอสมควร สะอาด ร่มรื่น มีรั้วกั้นแบ่งแยกจากบริเวณเลี้ยงสัตว์ตามที่ กำหนดอย่างชัดเจน

4.2.5 ไม่ควรให้สัตว์เลี้ยงที่อาจเป็นพาหนะนำโรคเข้าไปในบริเวณเลี้ยงสุกร

4.3 ลักษณะโรงเรือน

โรงเรือนควรมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนสัตว์ ถูกสุขอนามัย สัตว์อยู่สบาย

5. การจัดการฟาร์ม

5.1 การจัดการโรงเรือน

5.1.1 โรงเรือน และที่ให้อาหาร ต้องสะอาดและแห้ง

5.1.2 โรงเรือนต้องสะดวกในการปฏิบัติงาน

5.1.3 ต้องดูแลซ่อมแซมโรงเรือนให้มีความปลอดภัยต่อสุกรและผู้ปฏิบัติงาน

5.1.4 มีการจัดการโรงเรือนเตรียมความพร้อมก่อนนำสัตว์เข้า

5.1.5 มีการทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคตามความเหมาะสม

5.2 การจัดการด้านบุคลากร

5.2.1 ต้องมีจำนวนแรงงานอย่างเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนสัตว์เลี้ยง มีการจัดแบ่งหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรในแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน บุคลากรภายในฟาร์มควรได้รับการตรวจ สุขภาพเป็นประจำทุกปี

5.2.2 ให้มีสัตวแพทย์ ควบคุมกำกับดูแลด้านสุขภาพสัตว์ภายในฟาร์มโดยสัตวแพทย์ ต้องมีใบอนุญาตประกอบบำบัดโรคสัตว์ชั้นหนึ่ง และได้รับใบอนุญาตควบคุมฟาร์มจากกรมปศุสัตว์

5.3 คู่มือการจัดการฟาร์ม

ผู้ประกอบการฟาร์มต้องมีคู่มือการจัดการฟาร์ม แสดงให้เห็นระบบการเลี้ยงการจัดการฟาร์ม ระบบบันทึกข้อมูลการป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์และสุขอนามัยในฟาร์ม

5.4 ระบบบันทึกข้อมูล

ฟาร์มจะต้องมีระบบการบันทึกข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

5.4.1 ข้อมูลการบริหารฟาร์ม ได้แก่ บุคลากร แรงงาน

5.4.2 ข้อมูลจัดการผลิตได้แก่ ข้อมูลตัวสัตว์ ข้อมูลสุขภาพสัตว์ ข้อมูลการผลิตและข้อมูลผลผลิต

5.5 การจัดการด้านอาหารสัตว์

5.5.1 คุณภาพอาหารสัตว์

- แหล่งที่มาของอาหารสัตว์

ก. ในกรณีซื้ออาหาร ต้องซื้อจากผู้ขายที่ได้รับอนุญาตตาม พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525

ข. ในกรณีผสมอาหารสัตว์เองต้องมีคุณภาพอาหารสัตว์เป็นไปตามกำหนดตามกฎหมายตาม พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525

- ภาชนะบรรจุและการขนส่ง

ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ควรสะอาด ไม่เคยใช้บรรจุวัตถุมีพิษ นุ้ยหรือ วัตถุอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ สะอาด แข็ง กันความชื้นได้ ไม่มีสารที่จะปนเปื้อนกับอาหารสัตว์ ถ้าถูกเคลือบด้วยสารอื่นสารดังกล่าวต้องไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์

- การตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์

ควรมีการตรวจสอบอาหารสัตว์อย่างง่าย นอกจากนี้ต้องสุ่มตัวอย่างอาหารสัตว์ส่งห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพและสารตกค้างเป็นประจำและเก็บบันทึกผลการตรวจวิเคราะห์ไว้ให้ตรวจสอบได้

5.5.2 การเก็บรักษาอาหารสัตว์

ควรมีสถานที่เก็บอาหารสัตว์แยกต่างหาก กรณีมีวัตถุดิบเป็นวิตามินต้องเก็บในห้องปรับอากาศ ห้องเก็บอาหารสัตว์ต้องสามารถรักษาสภาพของอาหารสัตว์ไม่ให้เปลี่ยนแปลง สะอาด แห้ง ปลอดภัย แสงและสัตว์ต่าง ๆ ควรมีแสงไม่รบกวนด้านล่างของภาชนะบรรจุอาหารสัตว์

6. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์

6.1 ฟาร์มจะต้องมีระบบเฝ้าระวัง ควบคุม และป้องกันโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้รวมถึงการมีโปรแกรมทำลายเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากฟาร์ม การป้องกันการสะสมของเชื้อโรคในฟาร์ม การควบคุมโรคให้สงบโดยเร็ว และไม่ให้เกิดระบาดจากฟาร์ม

6.2 การบำบัดโรค

1. การบำบัดโรคสัตว์ ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ควบคุมการประกอบกรบำบัดโรคสัตว์ พ.ศ. 2505

2. การใช้ยาสำหรับสัตว์ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ยาสำหรับสัตว์ (มอก. 7001-2540)

7. การจัดการสิ่งแวดล้อม

7.1 ประเภทของของเสีย

ของเสียที่เกิดจากฟาร์มปศุสัตว์ จะประกอบด้วย

7.1.1 ขยะมูลฝอย

7.1.2 ซากสุกร

7.1.3 มูลสุกร

7.1.4 น้ำเสีย

7.2 การกำจัดหรือบำบัดของเสีย

ฟาร์มจะต้องจัดให้มีระบบกำจัดหรือบำบัดของเสียที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง หรือสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

7.2.1 ขยะมูลฝอย ทำการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในถังขยะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดทิ้งในบริเวณที่ทิ้งของเทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

7.2.2 ซากสุกร ฟาร์มจะต้องมีการจัดการกับซากสุกรให้ถูกสุขลักษณะอนามัย

7.2.3 มูลสุกร นำไปทำปุ๋ย หรือหมักเป็นปุ๋ยโดยไม่ทิ้งหรือกองเก็บในลักษณะที่จะทำให้เกิดกลิ่นหรือก่อความรำคาญ ต่อผู้อยู่อาศัยข้างเคียง

7.2.4 น้ำเสีย ฟาร์มจะต้องมีระบบเก็บกัก หรือบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสมทั้งน้ำทิ้งจะต้องมีคุณภาพน้ำที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งที่กำหนด

ภาคผนวก

1. ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสำหรับสัตว์ (มอก. 7001-2540)
2. พ.ร.บ. ควบคุมการประกอบการบำบัดโรคสัตว์ พ.ศ. 2505
3. พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525
4. มาตรฐานน้ำทิ้งจากฟาร์มสุกร
5. มาตรฐานคุณภาพน้ำใช้